

Besluit

Accreditatierapport en -besluit met een positieve beoordeling van de accreditatieaanvraag voor de opleiding Master of Arts in de meertalige communicatie (master) van de Hogeschool Gent

datum 4 december 2012
onderwerp Accreditatierapport en -besluit (000541)
bijlage

1. Inleiding
Bij brief van 25 mei 2012 heeft het instellingsbestuur van de Hogeschool Gent te Gent een accreditatieaanvraag ingediend bij de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO) voor de opleiding Master of Arts in de meertalige communicatie (master). Deze aanvraag is ontvangen op 25 mei 2012 en ontvankelijk verklaard op 3 juli 2012.

- 1 De accreditatieaanvraag steunt op het visitatierapport van een externe beoordeling uitgevoerd door een visitatiecommissie ingesteld door de Vlaamse Hogescholenraad (VLHORA).

De visitatiecommissie kende de volgende samenstelling:

Voorzitter:

- Willy Clijsters, emeritus hoogleraar Universiteit Hasselt 'Zakelijk en economisch Frans', coördinator van een reeks EU-projecten en van de multimediasoftware voor taaldocenten.

Leden:

- Jean Klein, emeritus hoogleraar Universiteit van Mons-Hainout, lid van een aantal vooraanstaande organisaties op het gebied van Duitstalig onderwijs;
- Gheorghe Nicolaescu, universitair hoofddocent Universiteit van Boekarest Duitse en Nederlandse letterkunde, literair vertalen en vertaalwetenschap, publiceert;
- Marinel Gerritsen, hoogleraar interculturele communicatie aan de opleiding Communicatie- en Informatiewetenschappen van de Radboud Universiteit Nijmegen, voorheen verbonden aan verschillende universiteiten;
- Een student-lid ontbrak. Het evaluatieorgaan, de VLHORA, meldt dat geen student-lid kon worden voorgedragen wegens overmacht. De VLHORA gaf aan dat de commissie tijdens de visitatie studenten uitgebreid heeft bevraagd en dat het studentenperspectief aldus werd meegenomen.

Secretaris:

- Annelies Bloem, secretaris VLHORA.

De visitatie heeft plaatsgevonden op 28 februari, 1 en 2 maart 2011. Het visitatierapport dateert van 27 maart 2012.

De NVAO komt tot de volgende vaststellingen:

- De externe beoordeling is opgesteld en onderbouwd overeenkomstig het toepasselijke Accreditatiekader bestaande opleidingen hoger onderwijs Vlaanderen van de NVAO en volgens de daarbij behorende beslisregels;
- De visitatiecommissie heeft voor de externe beoordeling het door de VLHORA vastgestelde visitatieprotocol gevolgd;
- De externe beoordeling verschaft inzicht in de samenstelling van de visitatiecommissie;
- De externe beoordeling bevat een onderzoek ten gronde naar de aanwezigheid van voldoende generieke kwaliteitswaarborgen.

De NVAO is in het licht van het vorenstaande tot de slotsom gekomen dat de externe beoordeling over de voorliggende opleiding regelmatig en gedegen tot stand is gekomen.

3. Inhoudelijke overwegingen

De NVAO steunt haar inhoudelijke besluitvorming in hoofdzaak op de onderstaande elementen uit het visitatierapport.

Doelstellingen

De commissie waardeert het dat een gemeenschappelijk domeinspecifiek referentiekader werd opgesteld voor de autonome hogescholen. Ze heeft vastgesteld dat bij het formuleren van de doelstellingen rekening werd gehouden met het artikel 58 van het Structuurdecreet, met de Dublindescriptoren en met het *European Qualifications Framework*. De commissie oordeelt dat de vooropgestelde kwalificaties passen bij het niveau van de master en vindt dat de aandacht voor competentiegericht leren zichtbaar is in de gedetailleerde competentiebeschrijvingen. Daarnaast ziet ze een bijzondere aandacht voor academische vaardigheden. Ze stelt bovendien vast dat er tegelijkertijd veel aandacht is voor reflectie op het vakgebied en wetenschappelijk onderzoek. Ook de internationale betrokkenheid is positief.

De commissie heeft gezien dat de opleiding diverse nationale en internationale bronnen heeft gebruikt voor de formulering van de domeinspecifieke eisen. De afstemming met het werkveld gebeurt enerzijds door het grote aantal aanwezige praktijkdocenten die nog actief zijn in de praktijk, en anderzijds door de vertegenwoordiging van het werkveld in de departementsraad. De commissie vraagt de master in de Meertalige communicatie om meer inzicht in nationale cultuurverschillen, vooral cultuurgebonden verschillen in communicatie en in organisaties, bij te brengen.

De NVAO sluit zich aan bij de motivering voor alle facetoordelen. Derhalve beoordeelt de NVAO, in navolging van de visitatiecommissie, het onderwerp Doelstellingen als voldoende.

Programma

De commissie heeft gezien dat de competenties adequaat afgedekt zijn in het programma. Tijdens de gesprekken heeft ze vastgesteld dat er zowel binnen de vak-/taalgroep als over de vak-/taalgroepen heen overleg is tussen collega's die gelijkaardige opleidingsonderdelen doceren. Binnen de verschillende opleidingscommissies wordt de aanpak over de verschillende talen heen bewaakt. De commissie is van oordeel dat het huidige programma van de master in de Meertalige communicatie nog niet duidelijk genoeg geprofileerd is om te komen tot de vooropgestelde eindcompetenties.

Pagina 3 van 11 De commissie ziet dat de opleiding streeft naar academische gerichtheid, maar is van mening dat dit streven nog kan geïntensifieerd worden. Ze waardeert dat de opleiding een stage in het programma voorziet, maar dringt er op aan geen stages toe te laten voor de aanvang van het masterjaar en ze inhoudelijk beter te doen aansluiten bij de gevolgde specialisatie. De commissie heeft vastgesteld dat de opleiding terecht aandacht schenkt aan maatschappelijke dienstverlening. Op die manier krijgen de studenten inzicht in hun beroepsmogelijkheden.

Het programma van de master in de Meertalige communicatie kent een logische opbouw met een degelijke progressie en variatie in de verschillende communicatieopdrachten. De commissie vraagt de opleiding om te waken over het aandeel van gastsprekers in sommige colleges, om zo de samenhang van het programma niet te verstoren.

De masteropleiding bestaat uit 1 studiejaar van 60 studiepunten. Hiermee voldoet de opleiding aan de formele eisen met betrekking tot de minimale studieomvang van een masteropleiding.

Uit de gesprekken met de studenten blijkt dat de studielast zwaar is in het eerste semester, maar ze waarderen het dat ze daardoor vervolgens meer tijd hebben voor de masterproef. De commissie vraagt de opleiding na te gaan of de studielast niet nog gelijkmatiger kan worden verdeeld.

Het departement Vertaalkunde wil competentiegericht, participerend onderwijs aanbieden. Daarnaast legt het departement in zijn onderwijsconcept een grote nadruk op de internationaal gerichte en interculturele aspecten, en streeft het naar een optimale balans tussen een gelijkmatige behartiging van de professioneel gerichte en academisch gerichte aspecten van zijn onderwijs. De commissie heeft gezien dat de master Meertalige communicatie een gevarieerd aanbod aan onderwijsvormen biedt.

Het toetsen van communicatievaardigheden gebeurt bij de master in de Meertalige communicatie veelal via permanente evaluatie en praktijkopdrachten. Voor deze laatste dienen de studenten een portfolio samen te stellen. Voor het opleidingsonderdeel 'organisaties en communicatie' mag de student een werkstuk maken waarin hij de theoretische kennis toetst aan een praktijkvoorbeeld.

De commissie waardeert het dat de opleiding een masterproefbrochure voorziet. De hierin opgenomen richtlijnen stipuleren best ook expliciet welke elementen het voldoende wetenschappelijke karakter van het werk aantonen. De beoordeling van de masterproef gebeurt door de masterproefbegeleider, een medelezer en een lid van het docentenkorps, die tevens voorzitter is. De commissie heeft vastgesteld dat recent werd overlegd over de wijze van beoordeling van seminariewerken en masterproeven. De commissie heeft gezien dat het academische niveau van de masterproeven binnen de master in de Meertalige communicatie nog voor verbetering vatbaar is. Ze vraagt de opleiding ook om de begeleiding te harmoniseren en de thema's meer te laten aansluiten bij de gevolgde specialisatie.

De opleiding hanteert de decretaal voorziene toelatingsvoorwaarden voor de master. Via een voorbereidingsprogramma kunnen ook bachelors of masters uit de Taal- en letterkunde instromen in de masteropleiding.

Inzet van personeel

De commissie ziet een grote betrokkenheid van alle personeelsleden. Dit blijkt uit de veelheid en de diversiteit van taken die ze op zich nemen. De commissie stelt vast dat de opleiding veel aandacht heeft voor selectie en rekrutering. Bij de aanwerving, evaluatie, heraanstelling, benoeming en bevordering voert het departement een gelijkekansenbeleid. De commissie waardeert het dat de onderzoeksoutput jaarlijks wordt gerapporteerd. Ze vraagt de opleiding om duidelijke evaluatiecriteria te definiëren voor de toewijzing van onderzoekstijd en de beoordeling van onderzoeksoutput.

De academische gerichtheid wordt geëxpliciteerd in het departementale onderzoeksbeleid. De commissie onderschrijft de beleidsnota 'onderzoek', waarin onder andere staat dat het departement wenst dat tegen 2013 30 procent van de taakbelasting van het hele departement aan onderzoek wordt besteed. De commissie stelt een sterke toename van het aantal doctorandi vast en vindt dit positief, net zoals van het aantal onderzoeksactieve personeelsleden (bijna verdubbeld). Deze numerieke toename had een positief effect op de output van het personeel, die in stijgende lijn gaat. De commissie vraagt de opleiding om de docenten te beoordelen op het onderzoek dat aansluit bij hun onderwijs. Ze heeft vastgesteld dat er geen onderzoekstraditie is binnen de masteropleiding Meertalige communicatie, maar ze ziet wel de wil tot onderzoek en een opleiding in opbouw met potentieel. Rekening houdend met het feit dat de masteropleiding Meertalige communicatie een jonge opleiding is, is er redelijk wat output. De commissie oordeelt echter dat een extra onderzoeksimpuls voor deze masteropleiding nodig is. De commissie waardeert de samenwerking op onderzoeksvlak met verschillende universitaire partners. Ze dringt aan op meer *native speakers* voor het vreemdetalenonderwijs. De commissie waardeert het aanmoedigingsbeleid van het departement om de docentenmobiliteit te verhogen en stelt vast dat die ieder jaar toeneemt.

De globale staf-studentratio bedraagt 1/10,77. De commissie kreeg geen zicht op de student-docentratio per opleiding en betreurt dit. Ze heeft vastgesteld dat er (te) weinig hoofddocenten en hoogleraren zijn en dat de ratio ZAP/AAP eveneens onevenwichtig is. Tijdens de gesprekken heeft de commissie vastgesteld dat het personeel op alle vlakken veel prestatiedruk ervaart. Toch vinden de medewerkers de werkbelasting aanvaardbaar, onder meer dankzij het feit dat ruimte voor onderzoek werd gecreëerd. De commissie vraagt te streven naar een evenwichtige docent-studentratio over de verschillende opleidingen en om het aantal vastbenoemden te herbekijken.

De NVAO sluit zich aan bij de motivering voor de als voldoende beoordeelde facetten.

De NVAO sluit zich tevens aan bij de motivering van de visitatiecommissie voor de score onvoldoende voor het facet kwantiteit personeel en betreurt eveneens dat de commissie geen duidelijk inzicht kreeg in de verschillende student-stafratio's en hier derhalve geen uitspraak kan over doen. De NVAO is er samen met de commissie evenwel van overtuigd dat er voor dit onderwerp voldoende generieke kwaliteitswaarborgen aanwezig zijn. De NVAO volgt de positieve afweging van de commissie die stelt dat de opleiding voldoende potentieel heeft om de vastgestelde tekortkomingen te verhelpen. De grote inzet van het personeel zorgt ervoor dat de kwaliteit momenteel nog voldoende is.

De commissie heeft mooie nieuwe infrastructuur gezien in de gespecialiseerde lokalen zoals tolkpractica, conversatieklassen, talenpractica, computerpractica, een ondertitelingslokaal met FAB-software en spraakherkenningssoftware, een mediatheek, een opnamestudio en mobiele apparatuur. Ze vraagt de opleiding om de vrije werkruimte voor studenten en het aantal computers uit te breiden.

De commissie waardeert de brede waaier aan initiatieven rond studentenbegeleiding. Zij vindt het positief dat cursussen worden georganiseerd om studenten kennis te laten maken met verschillende leerstijlen. Ze waardeert het exitgesprek met uitschrijvende studenten, alsook het feit dat excellente studenten een prijs ontvangen bij de diploma-uitreiking, meer studiepunten kunnen opnemen en aan nationale wedstrijden kunnen deelnemen. De commissie is positief over de aandacht die er is om studenten in het buitenland te laten studeren.

De NVAO sluit zich aan bij de motivering voor alle facetoordelen. Derhalve beoordeelt de NVAO, in navolging van de visitatiecommissie, het onderwerp Voorzieningen als voldoende.

Interne kwaliteitszorg

Binnen het departement Vertaalkunde is er een coördinatiegroep Kwaliteitszorg en een stuurgroep Kwaliteitszorg. De commissie heeft vastgesteld dat de opleiding evaluaties organiseert bij de studenten, alsook bij de afgestudeerden en het personeel. De opleiding voorziet een vast stramien van vierjaarlijkse metingen, waarbij elk opleidingsonderdeel eens in de vier jaar wordt geëvalueerd. De commissie vindt cycli van vierjaarlijkse evaluaties echter te beperkt en vraagt de opleiding om deze evaluaties vaker te organiseren. De commissie waardeert het dat op vraag van de opleidingscommissies er bijkomende evaluaties kunnen plaatsvinden.

De resultaten van de opleidingsenquêtes worden bekeken tijdens de opleidingscommissies en dienen als basis om verbeteringsdoelen te formuleren. In de beschikbaar gestelde documenten vindt de commissie het echter niet altijd duidelijk welke verbeteringsacties hieruit voortvloeiden. Jaarlijks formuleert elke opleidingscommissie streefdoelen en schrijft die neer in het departementale jaarverslag. Vermits de masteropleiding Meertalige communicatie een nieuwe opleiding is, werden grondige programmaveranderingen doorgevoerd in de vorm van samenhangende communicatieprojecten. Wat de opvolging van het vorige visitatierapport betreft, kon de commissie vaststellen dat werd gewerkt aan een verhoging van het aantal *native speakers* in de opleiding. Ook investeerde het departement in vertaaltechnologie en voorzag men voor elke taal hetzelfde aantal studiepunten.

De commissie vindt het positief dat de zelfevaluatie rapporten tijdens de departementsraad worden besproken, en dat wordt gepeild naar het perspectief van de studenten. Dit wordt dan teruggekoppeld naar de studentenraad. De commissie heeft kennis genomen van een uitgebreid systeem van personeelsconsultatie op diverse niveaus en voor diverse doelen doorheen de hele organisatie. Ze waardeert het dat drie mensen uit het werkveld lid zijn van de departementsraad, maar vraagt de opleiding om op een meer structurele manier het werkveld te raadplegen. Ze beveelt de opleiding ook aan om de alumniwerking verder uit te bouwen.

Pagina 6 van 11 De NVAO sluit zich aan bij de motivering voor alle facetoordelen. Derhalve beoordeelt de NVAO, in navolging van de visitatiecommissie, het onderwerp Interne kwaliteitszorg als voldoende.

Resultaten

Uit de gesprekken met de alumni en het werkveld heeft de commissie kunnen vaststellen dat de taalbeheersing, zowel van het Nederlands als van twee vreemde talen, op niveau is. Studenten en alumni vertonen veel zelfvertrouwen in hun professionele en academische kunnen. De opleiding houdt rekening met aanbevelingen van de afgestudeerden. De commissie vindt het positief dat de vertegenwoordigers van het werkveld tevreden zijn over de kwaliteit van de studenten van de masteropleiding Meertalige communicatie, maar vraagt de opleiding meer aandacht te besteden aan communicatieve conventies en aan het empathisch handelen, zowel organisatorisch als cultureel. De commissie stelt dat de theoretische inbedding, de methodologie en de statistiek van de masterproeven Meertalige communicatie eerder zwak zijn. De commissie waardeert het internationaliseringsbeleid en vond heel wat initiatieven rond internationalisering. Ze vraagt de opleiding om een buddysysteem uit te werken voor instromende Erasmusstudenten en obstakels voor docentenmobiliteit zo veel mogelijk weg te werken.

De commissie heeft vastgesteld dat de opleiding nog geen systematisch beleid voert rond de analyse van slaagcijfers, studierendement en studie-uitval. Om de slaagkansen te verhogen, voorziet de opleiding monitoraten, werking in kleine groepen en de uitbouw van studiebegeleiding. De commissie raadt de opleiding aan om systematisch de slaagcijfers en de studie-uitval te analyseren. Ook de graduele verlenging van de studieduur vraagt nader onderzoek.

De NVAO sluit zich aan bij de motivering voor alle facetoordelen. Derhalve beoordeelt de NVAO, in navolging van de visitatiecommissie, het onderwerp Resultaten als voldoende.

Conclusie

De NVAO is in het licht van het vorenstaande tot de slotsom gekomen dat het eindoordeel van de commissie deugdelijk is gemotiveerd. De NVAO kan zich dan ook aansluiten bij de bevindingen en overwegingen voor alle facetten en onderwerpen, zoals verwoord in het visitatierapport. De eindconclusie uit het visitatierapport wordt gevolgd.

Academiseringsproces

De NVAO heeft bij de analyse van het opleidingsrapport bijzondere aandacht besteed aan het academiseringsproces. Zij heeft zich meer bepaald de vraag gesteld of de realisaties en plannen, op grond waarvan de commissie haar oordeel vormt, voldoende aannemelijk maken dat de academiseringsdoelstellingen in 2013 worden gerealiseerd en de opleiding dan volledig aan de accreditatiecriteria zal beantwoorden.

De NVAO heeft daarbij gebruik gemaakt van het accreditatiekader (hoofdstuk 4) ten behoeve van de accreditatie van academiserende opleidingen. Samengevat zijn daarbij volgende criteria aan de orde:

- uit de doelstellingen blijkt duidelijk dat een wetenschappelijke oriëntatie wordt beoogd en er worden onderzoekscompetenties verwoord;
- academisering komt aan bod in de inrichting en opzet van het programma, inbedding van het onderwijs in het onderzoek is reeds duidelijk zichtbaar en de reeds gerealiseerde plannen en voornemens geven vertrouwen dat de doelstellingen van het omvormingsdossier worden gehaald;

- Pagina 7 van 11 – een onderzoeksomgeving, die de opleiding ondersteunt en voedt, is in ontwikkeling en de docenten zijn in voldoende mate betrokken bij het onderzoek;
- het is aannemelijk dat de opleiding de academiseringsdoelstellingen in 2012-2013 heeft gerealiseerd en dan dus volledig aan de accreditatiekaders voldoet.

De NVAO stelt vast dat de commissie in februari 2011 een opleiding aantrof die behoorlijke vorderingen heeft gemaakt in het academiseringsproces en reeds resultaten neerzet rond academisering. De commissie vraagt onder andere aandacht voor het niveau van de masterproeven.

Alles afwegend komt de NVAO tot de conclusie dat het vertrouwen van de commissie gerechtvaardigd is dat de opleiding voldoende inspanningen zal doen om het academiseringsproces tot een goed einde te brengen.

De tabel geeft per onderwerp en per facet het oordeel van de visitatiecommissie weer.

ONDERWERP	ORDEEL	FACET	ORDEEL
1 Doelstellingen opleiding	V	1.1 niveau en oriëntatie	G
		1.2 domeinspecifieke eisen	V
2 Programma	V	2.1 eisen gerichtheid	V
		2.2 relatie doelstellingen - programma	V
		2.3 samenhang programma	V
		2.4 studielast	G
		2.5 toelatingsvoorwaarden	V
		2.6 studieomvang	Ok
		2.7 afstemming vormgeving - inhoud	V
		2.8 beoordeling en toetsing	V
		2.9 masterproef	V
3 Inzet van personeel	V	3.1 eisen gerichtheid	V
		3.2 kwantiteit	O
		3.3 kwaliteit	V
4 Voorzieningen	V	4.1 materiële voorzieningen	V
		4.2 studiebegeleiding	G
5 Interne kwaliteitszorg	V	5.1 evaluatie resultaten	V
		5.2 maatregelen tot verbetering	V
		5.3 betrokkenheid	V
6 Resultaten	V	6.1 gerealiseerd niveau	V
		6.2 onderwijsrendement	V

Eindoordeel: positief

De onderstaande tabel geeft per onderwerp het globaal oordeel van de NVAO weer.

ONDERWERP	OORDEEL
1 Doelstellingen	V
2 Programma	V
3 Inzet personeel	V
4 Voorzieningen	V
5 Interne kwaliteitszorg	V
6 Resultaten	V

Eindoordeel: positief

betreffende de accreditatie van de Master of Arts in de meertalige communicatie (master) van de Hogeschool Gent

De NVAO,
Na beraadslaging,
Besluit :

Met toepassing van het decreet van 4 april 2003 betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen, wordt het accreditatierapport en –besluit met positief eindoordeel voor de opleiding Master of Arts in de meertalige communicatie (master) van de Hogeschool Gent goedgekeurd en wordt de opleiding geaccrediteerd. Het betreft een opleiding zonder afstudeerrichtingen die te Gent wordt georganiseerd.

De in het eerste lid bedoelde accreditatie geldt vanaf de aanvang van het academiejaar 2013-2014 tot en met het einde van het academiejaar 2018-2019.

Den Haag, 4 december 2012

Voor de NVAO,

R.P. Zevenbergen
(bestuurder)

¹ Het ontwerp van accreditatierapport en –besluit werd aan de instelling bezorgd voor eventuele opmerkingen en bezwaren. Bij e-mail van 23 november 2012 heeft de instelling van de gelegenheid gebruik gemaakt om te reageren. Dit heeft geleid tot een tekstuele aanpassing.

– naam instelling	Hogeschool Gent
– adres instelling	Kortrijksesteenweg 14, B – 9000 Gent
– aard instelling	ambtshalve geregistreerd
– graad, kwalificatie, specificatie	Master of Arts in de meertalige communicatie
– niveau en oriëntatie	master
– studieomvang	60 studiepunten
– opleidingsvarianten	
– afstudeerrichtingen:	nvt
– studietraject voor werkstudenten:	nvt
– vestiging opleiding	Gent
– onderwijstaal	Nederlands
– (delen van) studiegebieden	Toegepaste taalkunde